

په ښوونځي کې له خپل ماشوم سره د مرستې کولو لپاره هغه څه چې تاسو ورباندې باید پوه شئ

د والدينو، سرپرستانو او پالونکو لپاره لارښود

محلي اړيکه

د بې کوره وگړو د زده کړو لپاره ايالتي همغږي کوونکی

که چېرې ستاسو کورنۍ د کور له لاسه ورکولو له امله د استوگنې په لنډمهالي يا ناکافي حالت کې ژوند کوي، نو ښايي ستاسو ماشوم د زده کړې ځينو حقونو او خدمتونو لپاره په شرايطو برابر وي.

Washington Office of Superintendent of
PUBLIC INSTRUCTION

دا سند د بې کوره وگړو ملي مرکز (National Center for Homeless Education) له موادو او ژبې څخه په گټې اخیستنې سره د عامه لارښود مدير د دفتر (Office of Superintendent of Public Instruction) له لوري جوړ شوی. دا سند د Creative Commons CC-BY له لوري جوړ شوی. د نورو معلوماتو لپاره له k12.wa.us په رڼا کې خوندي دی. د څخه ليدنه وکړئ.

- خپل ماشوم ته غور ونيسئ چې له تاسو سره څه شی شريکوي او د هرو هغو ستونزو په اړه خبرې وکړئ چې هغوی يې لري. تاسو همدارنگه کولی شئ چې ددې ستونزو په اړه له يو ښوونکي يا د ښوونځي مشاور سره خبرې وکړئ.
- خپل ماشوم وهڅوئ چې ورزش او موسيقي ته ورته شيانو کې گډون وکړي.

له NCHÉ څخه سرچينې

د مرستې وړيا ليکه: 800-308-2145 يا
homeless@serve.org

د بې کوره وگړو ملي مرکز) کولی شي چې ستاسو د ماشوم د ښوونځي حقونه تشریح کړي او تاسو ته ددې په اړه معلومات درکړي چې څنگه د خپل ښوونځي په ساحه کې د ځايي همغږي کوونکي سره اړیکه ونیسئ. ځايي همغږي کوونکي کولی شي چې په ښوونځي کې ستاسو د ماشوم په شاملولو کې مرسته وکړي او ډاډ ترلاسه کړي چې ستاسو ماشوم د خپلې اړتيا وړ مرسته ترلاسه کوي.

ويب سايت: <http://nche.ed.gov>

- د هغو والدينو لپاره د يوې ويب پاڼې په گډون چې غواړي له خپل ماشوم سره په ښوونځي کې مرسته وکړي، د NCHÉ ويب سايت ډېر ښه معلومات لري:
https://nche.ed.gov/ibt/parent_res.php

د ولي لپاره جيبې بسته دوسيې

- د ولي لپاره جيبې بسته دوسيې داسې دوسيې دي چې تاسو کولی شئ په هغې کې د خپل ماشوم د ښوونځي اړوند مهم سوابق او اسناد وساتئ. دا دوسيې د بې کورۍ حالت لرونکو ماشومانو د زده کړې حقونو په اړه هم وضاحت ورکوي.
- له 800-308-2145 سره د اړیکې نيولو يا له:
https://nche.ed.gov/online_order.php څخه د ليدنې کولو په وسيله په وړيا ډول ددې دوسيې فرمايش ورکړئ.
- آيا زما د ماشوم لپاره ورزش، موسيقي يا نور فعاليتونه شتون لري؟
- څنگه زما ماشوم کولی شي چې د ټولگي ساحوي سفرونو وکړي يا د

McKinney-Vento خدمتونو لپاره په شرايطو برابروالی

که چېرې ستاسو کورنۍ په لاندې ځايونو کې ژوند کوي:

- په يو پناه ځای کې؛
  - د کافي بدیل استوگنځي د نشتوالي له امله په يو مسافرځانه يا کمپ کې؛
  - په يو موټر، پارک، شاړه ودانۍ يا د بس يا اورگاډي په تمځای کې؛
  - د کور له لاسه ورکولو يا اقتصادي تنگلاسه له امله له نورو خلکو سره په شريک ځای کې؛
- په احتمالي ډول ستاسو ماشوم کولی شي چې د فدرالي قانون له مخې چې د McKinney-Vento قانون په نوم يادېږي، مرسته ترلاسه کړي

McKinney-Vento حقونه او مرستې

د McKinney-Vento په شرايطو برابر ستاسو ماشوم حق لري چې

- وړيا، مناسبې دولتي زده کړې ترلاسه کړي.
  - حتی که چېرې هغه اسناد هم ونلري چې معمولاً د شاملېدو لپاره اړين وي، بيا هم سمدلاسه په ښوونځي کې شامل شي.
  - په داسې حال کې چې د ښوونځي غونډې اسنادو ته اړتيا لري، په ښوونځي کې شامل او په ټولگيو کې برخه واخلي.
  - په ځايي ښوونځي کې شامل شي يا د اصل ځای ښوونځي ته (هغه ښوونځی چې دايمي استوگنځي کې د اوسېدو پرمهال هلته تلل يا هغه ښوونځی چې تير ځل پکې شامل شوي وو) تللو ته ادامه ورکړي، که چېرې دا ستاسو لومړيتوب وي.
- *که چېرې د ښوونځي اداره باور لري چې ستاسو له لوري ټاکل شوی ښوونځی ستاسو د ماشوم لپاره غوره ندی، نو په دې صورت کې اداره بايد تاسو ته د خپل دريز په اړه په ليکلې بڼه وضاحت درکړي او تاسو ته ددې پرېکړې په مقابل کې د اعتراض کولو اړوند ستاسو د حق په اړه معلومات درکړي.
- اصل ښوونځي ته د تگ راتگ لپاره ټرانسپورټ ترلاسه کړي، که چېرې تاسو ددې غوښتنه وکړئ.
  - ستاسو د ماشومانو د اړتياو سره سم، د زده کړې داسې خدمتونه ترلاسه کړي چې نورو زده کوونکو ته له وړاندې کېدونکو خدمتونو سره د پرتلې وړ وي.

ډېرې پوښتل کېدونکې پوښتنې

کله چې زه بل ځای ته کډه کېږم، نو آیا زه خپل ماشوم په همدې ښوونځي کې پرېږدم یا خپل ماشوم ځایي ښوونځي ته انتقال کړم؟

له یو ښوونځي څخه بل ته تګ د ماشومانو لپاره خواشینوونکې ثابتېدلی شي. هغوی باید هغه ملګري او ښوونکي پرېږدي چې پېژني یې او له نوو ملګرو، ښوونکو او ټولګیو سره ځان عادت کړي. ددې له امله، حتی که چېرې تاسو بلې ساحې ته کډه هم کوئ، دا ستاسو د ماشوم لپاره تر ټولو غوره ده چې په هماغه ښوونځي (د اصل ځای ښوونځي) کې پاتې شي.

کله چې پرېکړه کوئ چې ستاسو ماشوم په هماغه ښوونځي کې پاتې شي یا چېرې چې تاسو اوسېږئ، هلته نوي ښوونځي ته لاړ شي، په اړه یې د فکر کولو لپاره دلته ځینې پوښتنې راوړل شوي دي:

- ستاسو ماشوم څو کلن دی؟
- ستاسو د اوسېدو اوسني ترتیبات څومره اوږدمهالي دي؟ آیا په پام کې لری چې د اصل ځای ښوونځي ته نږدې ځای ته بیرته کډه وکړئ یا تاسو فکر کوئ چې د استوګنې په اوسنیو ترتیباتو کې به پاتې شئ؟
- آیا ستاسو د ماشوم د اصلي ځای له ښوونځي سره زړه لګېدلی دی؟ یو نسبتاً لوی ماشوم چې له خپل اصلي ښوونځي سره ډېر د تړاو احساس کوي او/یا فارغېدل یې نږدې وي ښايي د ښوونځیو بدلول د هغو لپاره ستونزمن وي.
- ستاسو د کډې کولو له امله ستاسو ماشوم څومره اندېښمن دی؟ آیا د ښوونځیو بدلول به فشار راوړونکي وي؟
- آیا د ښوونځیو بدلول به ددې سبب شي چې ستاسو ماشوم په ښوونځي کې وروسته پاتې شي او خرابه درجه ترلاسه کړي؟
- آیا ستاسو د ماشوم لپاره دا د کال ښه وخت دی چې ښوونځي بدل کړي، د بېلګې په توګه د یو سمستر یا ښوونیز کال په پای کې، له ازموینې څخه وروسته یا له داسې مراسمو څخه وروسته چې ستاسو د ماشوم لپاره مهم وي؟
- اصلي ښوونځي ته د تګ راتګ لپاره باید ستاسو ماشوم څومره لګښت وکړي؟ اوږد سفر ښايي ستاسو د ماشوم د ښوونځي په کار باندې منفي اغېزه ولري.
- د خپل ماشوم لپاره د ښوونځي په غوره کولو کې، آیا د خونديتوب اړوند داسې ستونزې شتون لري چې باید په اړه یې فکر وشي؟

ښوونځي په نورو فعالیتونو کې برخه واخلي که چېرې زه د هغو لګښت نشم ورکولی؟

• آیا زما د کوچنیو ماشومانو لپاره ښوونځي ته د حمتووالي پروګرام شتون لري؟

خپل ماشوم سره په ښوونځي کې د مرستې کولو لپاره څه کولی شم؟

- ډاډ ترلاسه کړئ چې ستاسو ماشوم هره ورځ ښوونځي ته ځي او راحت او تغذیه شوی/مور شوی کور ته ستنېږي.
- د کورنۍ دندې ترسره کولو لپاره خپل ماشوم ته یو آرام ځای حمتو کړئ؛ هره ورځ له خپل ماشوم سره په کورنۍ دنده کې د مرستې کولو لپاره وخت ورکړئ.
- د خپل ماشوم روغتيايي اړتیاوې وڅارئ او هر ډول ستونزه یې ژر حل کړئ.
- له خپل ماشوم څخه پوښتنه وکړئ چې په ښوونځي کې څه شی زده کوي. له هغوی څخه وغواړئ چې تاسو ته یې تشریح کړي. که چېرې تاسو د خپل ماشوم په زده کړه کې لیوالتیا څرګندوئ، نو هغوی به پوهېږي چې دا چاره مهمه ده.
- هره ورځ خپل ماشوم ته متن ولولئ. د نسبتاً لویو ماشومانو لپاره، هره ورځ تاسو او ستاسو ماشوم په ګډه لوست ته وخت ورکړئ. د هغه څه په اړه خبرې وکړئ چې تاسو یې لولئ.
- خپل ماشوم د هغه څه لپاره وستایئ چې هغوی یې په ښه ډول ترسره کوي، لکه د ښې درجې ترلاسه کول یا د ښوونځي په ورزشي ټیم کې لوبېدل.

ښې پوښتنې ښه لوستونکي رامنځته کوي

له خپلو ماشومانو څخه د هغه څه په اړه پوښتنه کول چې هغوی یې لولي، له هغوی سره د ښو فکر کوونکو په جوړېدلو کې مرسته کوي.

د کیسو (افسانې) لپاره:

- څه وشول؟ څه فکر کوئ چې راتلونکی به څه وي؟ ولې؟
- اصلي کرکټر څوک دی؟ آیا تاسو هغوی خوښوئ؟ ولې؟
- آیا تا به هغه څه کړی وای چې دوی وکړل؟ که چېرې ځواب نه وي، نو تا به څه کړی وای؟ دا کیسه تاته څه احساس درکوي؟

د معلوماتي موادو (غیر افسانوي) لپاره:

- مقاله یا څپرکی د څه شي په اړه وو؟ هر څومره چې امکان وي، د ډېرو جزئیاتو غوښتنه وکړئ.
- ستا په اند د لیکوال اصلي نظر څه وو؟
- کومه برخه ستا لپاره تر ټولو ډېره په زړه پورې وه؟
- تاسو ولې فکر کوئ چې دا معلومات مهم دي؟

په هغه صورت کې څه کېږي که چېرې ښوونځی او زه په دې اړه اختلاف ولرو چې زما ماشوم باید حیرته ښوونځي ته لاړ شي؟

که چېرې تاسو او ښوونځي اختلاف ولري، نو د ښوونځي اداره باید تاسو ته په لیکلې بڼه معلومات درکړي چې ولې دوی فکر کوي چې ستاسو ماشوم باید له هغه ښوونځي څخه بل ښوونځي ته لاړ شي چې تاسو یې غواړئ. د ښوونځي اداره همدارنگه باید تاسو ته په دې اړه معلومات درکړي چې څنگه کولی شئ ددې پرېکړې پر وړاندې اعتراض وکړئ. د اختلاف د حل په جریان کې بیا هم ستاسو ماشوم کولی شي چې په هغه ښوونځي کې شامل شي، حاضري ورکړي او په بشپړ ډول برخه واخلي چې تاسو فکر کوئ د هغوی لپاره تر ټولو غوره دی.

د خپل ماشوم په زده کړه کې د مرستې کولو لپاره له چا سره اړیکه نیولی شم؟

- د هر ښوونځي اداره د بې کوره وگړو د زده کړې یو ځایي همغږي کوونکی لري. دا کس کولی شي له تاسو سره په دې اړه پرېکړې کولو کې مرسته وکړي چې کوم ښوونځی ستاسو د ماشوم لپاره تر ټولو غوره دی او له هغه ښوونځي سره خبرې اترې وکړي. ځایي همغږي کوونکی همدارنگه کولی شي ستاسو له ماشوم سره د ښوونځي لوازمو، اضافي خدمتونو او د ښوونځي وړیا خوړو په ترلاسه کولو؛ اصلي ښوونځي ته د تگ راتگ لپاره د ټرانسپورټ په تنظیمولو کې مرسته وکړي؛ او له تاسو سره د ټولنې د مرستو په ترلاسه کولو کې مرسته کوي.
- کله چې تاسو خپل ماشوم په نوي ښوونځي کې شاملو، تاسو باید د هغوی له ښوونکي (ښوونکو) سره د لیدنې غوښتنه وکړئ. همدارنگه تاسو باید وخت نا وخته د خپل ماشوم له ښوونکي (ښوونکو) سره د هغې فعالیتونو په اړه خبرې وکړئ. د خپل ماشوم په ښوونځي کې لږ تر لږه یو ښوونکی په ښه توګه وپېژنئ چې ستاسو ورڅخه د خپل ماشوم د ښوونځي د کار په اړه پوښتنې وکړئ او هغه معلومات ورکړئ چې ستاسو د ماشوم په زده کړه کې مرسته کوي.
- د ښوونځي مشاور کولی شي چې ستاسو له ماشوم سره د بدلونونو او ننگونو په مقابل کې په مبارزې کولو کې مرسته وکړي. د دې کس سره د دې په اړه معلومات شریک کړئ چې ستاسو ماشوم په کور کې څنگه چلند کوي، یا هغه شیان چې دوی ورسره مخ وي او ممکن د ښوونځي په کار یې اغیزه وکړي.
- نور ښه خلک چې تاسو یې باید وپېژنئ د ښوونځي مدیر، د حاضري مامور، د بس حلونکی، د ښوونځي ټولنیز کارکوونکی، او د ښوونځي نرس دي.

- د ښوونځي او د ښوونځي ادارې ټول کارکوونکي کولی شي په دې اړه ډاډ ترلاسه کولو کې مرسته وکړي چې ستاسو ماشوم د ښه فعالیت ترسره کولو لپاره ټول اړین خدمتونه ترلاسه کوي. تاسو د خپل ماشوم په زده کړې یو مهم شریک یاست او باید له ښوونځي او د ښوونځي له ادارې سره د یو ټیم په توګه کار وکړئ.

د McKinney-Vento قانون لاندې خدمتونو په اړه باید کومې پوښتنې وکړم؟

- د بې کوره وگړو د زده کړې ځایي همغږي کوونکی څوک دی؟ څه ډول کولی شم چې له هغه سره اړیکه ونیسم؟
- په هماغه ښوونځي (اصلي ښوونځي) کې د پاتې کېدو لپاره زما د ماشوم لپاره کوم ټرانسپورټ شتون لري؟
- که چېرې زما ماشوم ښوونځي بدلوي، نوي ښوونځي ته په چټکۍ سره د سوابقو په انتقالولو کې څوک له مونږ سره مرسته کولی شي؟
- څرنگه زما ماشوم کولی شي چې په ښوونځي کې وړیا خواړه ترلاسه کړي؟
- د اړتیا په صورت کې، څرنگه زما ماشوم کولی شي چې د ښوونځي وړیا لوازم ترلاسه کړي؟
- که چېرې زما ماشوم د ځانګړې زده کړې خدمتونو ته اړتیا ولري، نو څوک په دې کې مرسته کولی شي؟ دا خدمتونو څومره په چټکۍ سره تنظیمېدلی شي؟
- زما د ماشوم لپاره څه ډول اکاډمیکه مرسته شتون لري، د بېلګې په توګه، Title I پروګرامونه یا له ښوونځي څخه وروسته درسونه؟
- کوم پروګرامونه کولی شي چې زما د ماشوم استعدادونو ته په ودې ورکولو کې مرسته وکړي او د هغه ځانګړې اړتیاوې پوره کړي؟

